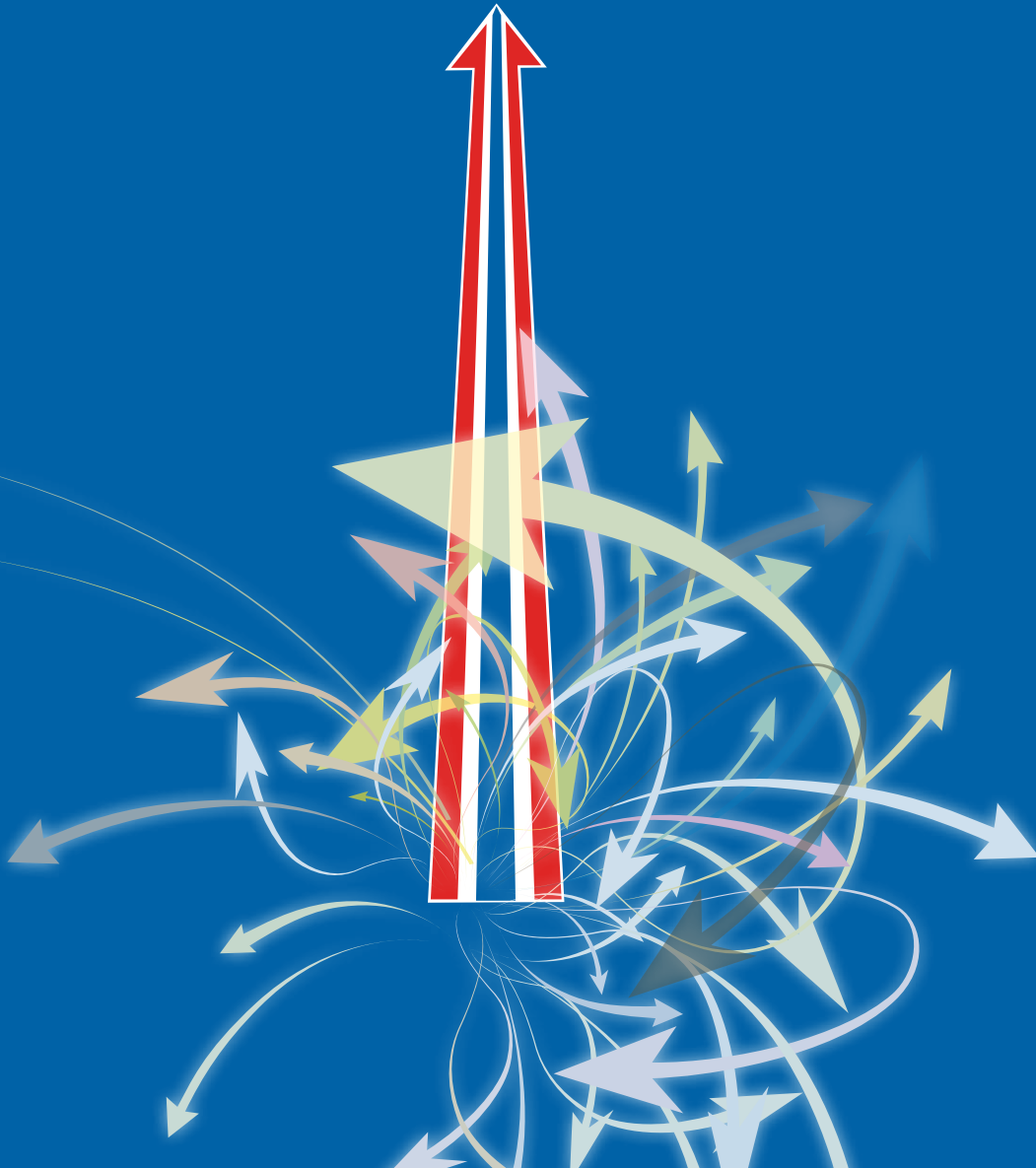

“ความซื่อตรงกับค่านิยมสังคมไทย”

ปาฐกถาพิเศษโดย

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์เกษม วัฒนชัย องคมนตรี

“ความซื่อตรงกับค่านิยมสังคมไทย”

ปาฐกถาพิเศษโดย

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์เกษม วัฒนชัย องคมนตรี
เนื่องในงานเสวนาทางวิชาการเรื่อง “แก้วิกฤติไทย ด้วยใจซื่อตรง”

ในการจัดกิจกรรม “สืบตาดำรงรงค์ความซื่อตรงของสังคมไทย”

ภายใต้การขับเคลื่อนงานสมัชชาคุณธรรม ปี ๒๕๕๕

วันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ณ โรงแรมวินเซอร์ สวีทส์ สุขุมวิท กรุงเทพฯ
จัดโดย ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) ร่วมกับเครือข่ายองค์กรภาคี

“ความซื่อตรงกับค่านิยมสังคมไทย”

ปาฐกถาพิเศษโดย

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์เกษม วัฒนชัย องคมนตรี

สิ่งพิมพ์ลำดับที่

๕ / ๒๕๕๕

พิมพ์ครั้งที่ ๑

ธันวาคม ๒๕๕๕

จำนวนพิมพ์

๓,๐๐๐ เล่ม

ผู้จัดพิมพ์เผยแพร่

ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)

เลขที่ ๖๙ ชั้น ๑๖-๑๗ อาคารวิทยาลัยการจัดการ

มหาวิทยาลัยมหิดล (CMMU)

ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงสามเสนใน

เขตพญาไท กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

โทรศัพท์ : ๐ ๒๖๔๔ ๙๙๐๐

โทรสาร : ๐ ๒๖๔๔ ๔๙๐๑-๒

Website : www.moralcenter.or.th

dl.moralcenter.or.th

จัดทำต้นฉบับ ออกแบบรูปเล่ม และดำเนินการผลิต

บริษัท อินฟินิท โกลบอลเทรด จำกัด

๑๔/๙๙๙ หมู่ที่ ๑๓ หมู่บ้านบัวทองธานี ถนนกาญจนาภิเษก

ตำบลบางบัวทอง อำเภอบางบัวทอง นนทบุรี ๑๑๑๑๐

โทรศัพท์ : ๐๘ ๑๓๔๘ ๔๙๑๔, ๐ ๒๙๒๕ ๙๐๕๓

โทรสาร : ๐ ๒๙๒๕ ๙๐๕๓

E-mail : pakkapongw@gmail.com

คำนำ

การขับเคลื่อนคุณธรรมและจริยธรรมให้ได้ผลนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วน และต้องมีการสร้างกระแสในการขับเคลื่อนคุณธรรมอย่างมีพลังและอย่างต่อเนื่องหลากหลาย โดยจะต้องสร้างการรับรู้และการมีส่วนร่วมขององค์กรที่เป็นแกนหลักของสังคมไทย ทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน ภาคประชาสังคม กลุ่มสื่อมวลชนที่ผลิตสื่อสร้างสรรค์สำหรับเด็กและเยาวชนซึ่งเป็นอนาคตของชาติ ตลอดจนถึงประชาชนทั่วไป

ดังนั้น ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) จึงได้คิดริเริ่มให้มีการจัดงานสมัชชาคุณธรรมแห่งชาติขึ้น โดยจัดให้เครือข่ายองค์กรภาคีด้านคุณธรรมจริยธรรม ภาคประชาสังคม ประชาชน และหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ได้มาประชุม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การทำงานด้านคุณธรรมและองค์ความรู้ต่างๆ ในทุกมิติอย่างกัลยาณมิตร ก่อให้เกิดการขับเคลื่อนอย่างมีระบบและเกิดข้อตกลงร่วมหรือนโยบายสาธารณะอย่างมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคมเสนอต่อภาครัฐและภาคสังคม ซึ่งถือเป็นกลไกสำคัญที่จะทำให้เกิดพลังของการพัฒนาคุณภาพประชากรด้านคุณธรรมจริยธรรมให้เกิดขึ้นจริงได้ตามเจตนารมณ์ของการจัดตั้งศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) และนับเป็นกระบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมที่ทุกภาคส่วนจะสามารถเข้ามาร่วมคิด ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกันใช้ปัญญาอย่างสมานฉันท์ เพื่อให้เกิดนโยบายและยุทธศาสตร์ที่สำคัญด้านคุณธรรมจริยธรรมและการแก้ไขปัญหาที่ก่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ปวงชน

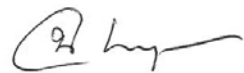
โดยก่อนที่ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) จะยกฐานะเป็นองค์การมหาชน ได้ร่วมกับเครือข่ายองค์กรภาคีด้านคุณธรรมจริยธรรม จัดให้มีงานสมัชชาคุณธรรมอย่างต่อเนื่อง จากเวทีสมัชชาคุณธรรมแห่งชาติ ครั้งที่ ๕ ในวันที่ ๒๑-๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๔ เครือข่ายและองค์กรภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องได้ลงประชามติให้การรับรอง และประกาศใช้แผนพัฒนาความซื่อตรงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙)

ร่วมกัน รวมทั้งได้มีการประกาศให้วันที่ ๒๒ กรกฎาคม ของทุกปีเป็นวันแห่งความซื่อตรงของสังคมไทยนั้น

ในปี ๒๕๕๕ นี้ เนื่องในโอกาสครบรอบ ๑ ปี ของการประกาศ ดังกล่าว ทางศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) ร่วมกับองค์กรภาคีเครือข่าย จัดกิจกรรม สัปดาห์รณรงค์ความซื่อตรงของสังคมไทย และได้มีการเสวนาทางวิชาการ เรื่อง “แก้วิกฤติไทย ด้วยใจซื่อตรง” เมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๕ โดยได้รับเกียรติจาก ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์เกษม วัฒนชัย องคมนตรี กล่าวปาฐกถาพิเศษ เรื่อง “ความซื่อตรงกับค่านิยมสังคมไทย” แก่ผู้เข้าร่วมงาน ซึ่งเป็นตัวแทนจากหน่วยงาน องค์กรภาคส่วนต่าง ๆ จำนวนกว่า ๕๐๐ คน

ศูนย์คุณธรรมเห็นว่าเนื้อหาจากการปาฐกถาพิเศษดังกล่าว เป็นหลักแนวคิดที่ดีเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมคุณธรรมความซื่อตรงของสังคมไทย จึงได้ทำการสรุป เรียบเรียงเนื้อหา จัดพิมพ์เป็นหนังสือ “ความซื่อตรงกับค่านิยมสังคมไทย” ขึ้น

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ แนวคิดด้านคุณธรรมความซื่อตรง ให้แก่เครือข่ายองค์กรภาคี และผู้สนใจทั่วไปต่อไป

ดร.ฉวีรัตน์ เกษตรสุนทร
ผู้อำนวยการศูนย์คุณธรรม

ปาฐกถาพิเศษ
เรื่อง “ความซื่อตรงกับค่านิยมสังคมไทย”
โดย ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์เกษม วัฒนชัย องคมนตรี

กราบนมัสการพระเดชพระคุณเจ้าที่เคารพเป็นอย่างสูง
ท่านประธานคณะกรรมการบริหารศูนย์คุณธรรม ศาสตราจารย์กิตติคุณ
ดร.เทียนฉาย กีระนันทน์ และท่านผู้มีเกียรติที่เคารพ

ความหมายของคำว่า “ซื่อตรง” กับ “ซื่อสัตย์”

ก่อนที่จะพูดถึงหัวข้อเรื่อง “ความซื่อตรงกับค่านิยมสังคมไทย”
ผมขออนุญาตพูดถึงความหมายของคำสองคำ คือ “ซื่อตรง” กับ “ซื่อสัตย์”
ซึ่งพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานปี ๒๕๔๒ ได้กล่าวไว้ ๓ คำคือ “ซื่อ”
“ซื่อตรง” และ “ซื่อสัตย์”

คำว่า “ซื่อ” กลุ่มภาษาไต ลาว และไทย มีความหมายเหมือนกันหมด
แปลว่า “ตรง” ถ้าไปทางลาวหรือคนเมือง หรือทาง ๑๒ ปันนา “คนซื่อ”
แปลว่า คนตรง

ส่วนคำว่า “ซื่อตรง” แปลว่า ประพฤติตรง ไม่เอนเอียง ไม่คดโกง
ให้สังเกตคำว่าประพฤติ ประพฤติก็คือ วาจา และการกระทำ ถ้าทางพระ
จะหมายถึง วจีกรรม กายกรรม

แต่ถ้าพูดถึงความซื่อสัตย์จะมีองค์ประกอบของจิตใจด้วย “ซื่อสัตย์”
หมายถึง ประพฤติตรงและจริงใจ ไม่คิดคดทรยศ ไม่คดโกง และไม่หลอกลวง
เหมือนกับคำว่าคุณธรรม จริยธรรม คำว่าจริยธรรมบอกแต่เพียงความ
ประพฤติ คือ คำพูด และการกระทำ แต่ถ้าพูดถึงคุณธรรมต้องรวมใจด้วย

สรุปได้ว่า ชื่อตรง คือสิ่งที่ประพฤติออกมาให้ปรากฏ แล้วสังคม ตัดสินว่าตรงหรือไม่ตรง แต่ถ้าชื่อสัตย์ นอกจากจะประพฤติตรงแล้ว ยังต้อง พัฒนาที่จิตใจ มีความจริงใจด้วย

ความหมายของคำ

- ๑) ชื่อ = ตรง
- ๒) ชื่อตรง = ประพฤติตรง
ไม่เอนเอียง
ไม่คดโกง
- ๓) ชื่อสัตย์ = ประพฤติตรงและจริงใจ
ไม่คิดคดทรยศ
ไม่คดโกงและไม่หลอกลวง

(พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒)

ใจเป็นใหญ่ ใจเป็นประธาน

พูดเรื่องความเชื่อ บ้านเราเชื่อว่า **“ใจเป็นใหญ่ ใจเป็นประธาน”** เพราะ ฉะนั้นคำว่า **“ชื่อสัตย์”** และ **“คุณธรรม”** จึงเป็นคำที่รวมองค์ประกอบ ของจิตใจซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่สุดไว้ด้วย และพูดกันต่อไปว่าใจดั้งเดิม **“ประภัสสร”** คือ งดงาม ไม่ต่างพร้อย ใส สะอาด สว่าง บริสุทธิ์ ถ้าพูด ภาษาธรรมดา คือไม่มีกิเลส (สิ่งที่แฝงติดอยู่ในใจแล้วทำให้ใจเศร้าหมอง) ไม่มีตัณหา (ความติดใจอยาก ความยินดี ยินร้าย) ไม่มีอุปาทาน (ความยึดติด) ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด เพราะโลกเรารุ่นวายอยู่ทุกวันนี้แล้วก่อให้เกิดวิกฤติ เศรษฐกิจก็เพราะสามตัวนี้ จึงเป็นที่มาของแนวคิดที่ว่าทำไมเราต้องมีความ ชื่อสัตย์ ชื่อตรง คุณธรรม จริยธรรม ก็เพราะว่าใจที่คิดนำไปสู่การพูดและ

การกระทำ ใจเป็นประธาน ใจที่คิดดีก็นำไปสู่การพูดดี ทำดี ใจที่คิดชั่วก็นำไปสู่การคิดชั่ว พูดชั่ว บางครั้งใจที่คิดชั่วแต่แกลังพูดดีด้วยเข้าไป คือ หลอกลวง เพราะฉะนั้นปู่ ยา ตา ยายของเราจึงสอนให้เน้นฝึกที่จิตใจ เพราะเป็นต้นทางของคำพูดและการกระทำ โดยเน้นให้มีจิตใจที่ดีจะได้นำไปสู่การกระทำที่ดี

ใจเป็นใหญ่-ใจเป็นประธาน

ใจดั้งเดิม “ประภัสสร” = สว่าง สะอาด บริสุทธิ์

ใจคิด → การพูดและการกระทำ

ใจที่คิดดี → พูดดี-กระทำดี

ใจที่คิดชั่ว → พูดชั่ว-กระทำชั่ว

เครื่องตัดสิน “คุณธรรม”

“คุณธรรม” หมายถึง ภาวะจิตใจที่เมื่อสำแดงความประพฤติออกมาแล้ว สังคมตัดสินออกมาว่าเป็นจริยะที่ดี จริ่ง งาม ถ้าใจเราคิดดี คิดจริง และคิดงาม และประพฤติออกมาดี จริ่ง งาม แสดงว่าคนๆ นั้นมีคุณธรรม แต่ถ้าใจคิดชั่ว คิดไม่จริง (เท็จ) คิดไม่งาม ก็จะมี ความประพฤติชั่ว เท็จ และไม่งาม ซึ่งเราก็จะบอกว่าคนๆ นั้นไม่มีคุณธรรม ดังนั้นสังคมจึงต้องสร้างเครื่องตัดสิน ว่าอะไรคือดี จริ่ง และงาม ซึ่งเครื่องตัดสินคุณธรรมหรือเครื่องฝึกฝนคุณธรรมนั้นมีหลายอย่าง คือ

๑. ศาสนธรรม คือ หลักศาสนาทุกศาสนา บ้านเราเป็นสังคมพหุศาสนา และมีเสรีภาพมากในการนับถือศาสนา ขณะนี้กรมการศาสนารับรอง

อยู่ ๕ ศาสนา คือ พุทธ คริสต์ อิสลาม ซิกข์ และพราหมณ์ฮินดู คนเรามีเสรีภาพที่จะเชื่อและศรัทธา ซึ่งแต่ละศาสนาก็มีอุดมการณ์และพิธีกรรมที่แตกต่างกัน แต่ที่ทุกศาสนามีเหมือนกันคือ ศาสนธรรม หรือคำสอนของทุกศาสนา ซึ่งมีหลักการใหญ่ๆ อยู่ ๓ ข้อ คือ

ก.ความสัตย์ ความจริง ไม่มีศาสนาใดสอนให้คนพูดโกหก หลอกลวง คดโกง แต่สอนให้พูดความจริงทั้งนั้น

ข.ศักดิ์ศรีความเป็นคน ซึ่งจะแปลงเป็นอะไรก็ได้ เช่น ถ้าแปลงตามตะวันตกจะหมายถึง สิทธิมนุษยชน ถ้าทางตะวันออกก็บอกว่าจะรวมสิทธิสาธารณะเข้าไปด้วยเพราะมีความสำคัญ และบางครั้งสิทธิอย่างเดียวไม่ได้ ต้องรวมหน้าที่ความรับผิดชอบของปัจเจก และหน้าที่ความรับผิดชอบของสาธารณชนด้วย เพราะถ้าเน้นเฉพาะสิทธิส่วนบุคคลอย่างเดียว โลกจะไม่รอดเพราะจะทำให้เกิดการแก่งแย่งกัน แต่ถ้าจะให้โลกอยู่รอดไปตลอด ต้องรวมให้ครบทั้ง ๔ ด้าน คือ สิทธิส่วนบุคคล หน้าที่ความรับผิดชอบส่วนบุคคล สิทธิสาธารณะ และหน้าที่ความรับผิดชอบของสาธารณะ ต้องมีครบทั้งหมด ชุมชน สังคม และประเทศชาติจึงจะอยู่ได้

ผมขอฝากไว้ว่าในเรื่องศักดิ์ศรีความเป็นคนนั้น มหาคัมภีร์ทั้ง ๕ ศาสนา ยกย่องศักดิ์ศรีความเป็นคนทั้งนั้น ไม่มีศาสนาไหนที่จะสอนให้ดูถูกคน แต่การที่จะแปลงเจตนาของศาสนานั้นๆ เราต้องแปลงเจตนาให้ดี เพราะเมื่อแปลงแล้วต้องเกิดความสุข และเกิดประโยชน์กับทุกฝ่าย

ค.ความรักความเมตตา ทุกคัมภีร์กล่าวถึงเรื่องความรัก ความเมตตา ในศาสนาพุทธ คือพรหมวิหารธรรม ศาสนาคริสต์ คือความรักในเพื่อน

มนุษย์ ส่วนศาสนาอิสลาม ซิกข์ พราหมณ์ฮินดู ก็มีเช่นกัน แต่เสียดาย ไม่ค่อยได้ยกมาเป็นหลักเกณฑ์มากนัก เพราะถูกผลประโยชน์ด้านอื่นมา เบียดบังเรื่องความรัก ความเมตตาต่อกัน โดยเฉพาะคนต่างศาสนา เราจึง ต้องช่วยทำให้ทุกคนมีความรักกันได้แม้จะต่างศาสนาก็ตามที่ และนี่ก็เป็น เสรีภาพขั้นพื้นฐานตามรัฐธรรมนูญ และตามหลักของศาสนาทุกศาสนา และจะอย่างไรจึงจะทำให้สังคมที่อยู่ร่วมกันหลายศาสนา อยู่ร่วมกัน อย่างสันติสุขได้ คำตอบคือ เราต้องให้เสรีภาพในการนับถือศาสนาตาม ที่รัฐธรรมนูญว่าไว้ แต่ที่สำคัญคือ ศาสนามีเกณฑ์ในการประเมินความดี ความจริง และความงามเสมอ ซึ่งความจริงแล้วก็เป็นเกณฑ์หลักนั่นเอง

๒. หลักนิติธรรม หรือหลักกฎหมาย ที่ทุกประเทศเมื่อเริ่มสร้างประเทศ ก็ต้องออกกฎหมายเพื่อเป็นเครื่องประกันความมั่นคงของประเทศ ทุกคน ต้องอยู่ภายใต้กฎหมาย และทุกคนต้องเคารพกฎหมายอันเป็นมาตรฐาน เดียวกัน ประเทศจึงจะอยู่รอดได้

ประเทศใดถ้ามีประชาชนอยู่เหนือกฎหมายก็อยู่ไม่ได้ ในที่นี้หมายถึง ศาล ศาลซึ่งมีหน้าที่ตัดสินไปตามความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมาย ทุกคน ต้องเคารพการตัดสินของศาล ไม่ว่าจะพอใจหรือไม่พอใจก็ตาม นี่คือสิ่งที่ ต้องเรียนรู้ บางประเทศเรียนรู้ช้า บางประเทศถือเป็นเรื่องใหญ่ เป็นเรื่อง สำคัญ โดยเฉพาะสื่อมวลชนก็ต้องให้ความสำคัญในเรื่องนี้ กฎหมายออก โดยผู้แทนของราษฎรในสภา เมื่อออกกฎหมายมาแล้วต้องมีความศักดิ์สิทธิ์ โดยเฉพาะกฎหมายรัฐธรรมนูญ ซึ่งผู้นำกฎหมายไปใช้ก็มีหลายฝ่าย แต่ผู้ที่ จะตัดสินความถูกต้องของกฎหมายต้องเป็นศาล ดังนั้นคำตัดสินของศาล ทุกคนต้องเชื่อฟัง ไม่อย่างนั้นก็อยู่ไม่ได้

ในประเทศต่างๆ กว่าสองร้อยประเทศทั่วโลกนั้น บางประเทศก็คุ้นชินกับการอยู่กับกฎหมายมาเนิ่นนาน มีวัฒนธรรมของการเคารพกฎหมายที่ชัดเจน และเคารพการตัดสินของศาลอย่างมั่นคงมาก ซึ่งแม้จะมีความขัดแย้งอย่างไร เขาก็สามารถจัดการตกลงความขัดแย้งนั้นโดยอาศัยกฎหมายและศาล สำหรับหลักนิติธรรมนี้จะบอกได้ว่าถูกหรือผิด จริงหรือเท็จ แต่จะไม่ค่อยบอกเรื่องความดีงามมากนัก

๓. หลักจริยธรรม คือ หลักของความประพฤติ เป็นหลักที่ออกโดยฆราวาส ไม่เกี่ยวกับศาสนา ไม่เกี่ยวกับกฎหมาย ไม่ได้ออกโดยรัฐสภา เป็นกฎเกณฑ์ซึ่งออกสำหรับบุคคลทั่วไปก็ได้ หรือออกสำหรับแต่ละวิชาชีพก็ได้ วัตถุประสงค์ก็เพื่อให้สมาชิกในวิชาชีพนั้นๆ ถือปฏิบัติ แล้วเกิดความดีงามในวิชาชีพนั้น เช่น จริยธรรมของพยาบาล หมอ ตำรวจ ทหาร ถ้าทุกคนปฏิบัติตามหลักจริยธรรม ประชาชนก็จะเกิดความเชื่อมั่น นับถือ และไว้วางใจ ถ้าไม่มีหลักจริยธรรม คนในอาชีพนั้นก็จะประพฤติตัวออกนอกคู่นอกทาง ทำให้ศรัทธาที่คนมีต่ออาชีพนั้นๆ เสื่อมลง เช่น หากประเทศใดมีตำรวจตรงไปตรงมา ถือกฎหมายเป็นใหญ่ ไม่ทำตัวแบบลูบหน้าปะจมูก ไม่ยอมอยู่ใต้อิทธิพลของใคร ทุกคนก็จะยอมรับในอาชีพตำรวจ

ดังนั้น ผมจึงคิดว่าหลักจริยธรรมนั้นมีความสำคัญมาก เพราะไม่ต้องอาศัยรัฐสภาเป็นคนออก ไม่ต้องอาศัยศาสนาเป็นตัวกำหนด พวกเราทั้งหลายเป็นคนกำหนดกันเองว่าเราอยากเห็นคนไทยเป็นอย่างไร หลักจริยธรรมนี้เมื่อประพฤติไป นานวันเข้าก็เกิดการยอมรับและกลายเป็นวัฒนธรรมภายในชาติขึ้น ตัวอย่างที่เห็นได้ชัด คือ เหตุการณ์สึนามิในประเทศญี่ปุ่น ที่ออกข่าวไปทั่วโลกว่าคนในประเทศเขาช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เขาไม่เอาเปรียบ ไม่เห็นแก่ตัว จึงไม่เกิดความวุ่นวาย เพราะประเทศเขามี

หลักจริยธรรมซึ่งเป็นที่ยอมรับไปทั่วโลก ต่างกับประเทศไทยที่เกิดสึนามิ เช่นกัน แต่มีความวุ่นวายเป็นอย่างมาก เพราะการจัดการที่ไม่ดีและคนไทย ไม่มีหลักจริยธรรม นี้ไม่ใช่คำพูดของผมเองนะครับ แต่อ้างอิงข้อมูลมาจาก ชุดประเมินการจัดการสึนามิในประเทศไทย

ดังนั้น สังคมไทยจึงต้องให้ความสำคัญกับหลักจริยธรรม ซึ่งเป็นเรื่อง ใหญ่มาก และเมื่อมีแล้วก็ต้องร่วมกันประพฤติด้วย เช่น หากไปถามรัฐสภา ว่าพวก ส.ส.หรือ ส.ว.มีหลักจริยธรรมไหม เขาบอกว่ามีมานานแล้ว แต่จะ ประพฤติหรือไม่ เราก็คงทราบได้ เพราะถ้าไม่ประพฤติแล้วใครจะเป็นคน กำกับเขา หรืออย่างพระภิกษุ ก็มีหลักวินัยสงฆ์ พระภิกษุที่ทำผิดวินัยก็จะ ถูกจับสึก จริงๆ แล้ว ผมคิดว่าจับสึกอย่างเดียวไม่พอ ต้องติดคุกด้วย เพราะทำลายศาสนา อันนี้ฝากไว้เป็นข้อคิด ว่าหลักจริยธรรมมีความสำคัญมาก คือ เป็นหลักการปกครองตนเองของคนในอาชีพใดอาชีพหนึ่ง หรือการ ปกครองตนเองของประเทศใดประเทศหนึ่ง ถ้าเราอยากจะทำวัฒนธรรม ของเราให้สูง เราต้องเริ่มที่การสร้างชุดจริยธรรมของเราให้สูง

๔. ระบบธรรมาภิบาลในองค์กร หลักธรรมาภิบาล (Good Governance) ใช้ได้กับองค์กรในภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์กร NGO ก็ต้องมีเหมือนกัน มีหลักง่ายๆ ว่าเป็นหลักที่ออกแบบเพื่อให้องค์การนั้นๆ บริหารแล้วเกิด ประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดตามเป้าหมายที่วางไว้ (Goal) โดยมีความรับผิดชอบ (Responsibility) และมีความรับผิดชอบ (Accountability)

ความรับผิดชอบ (Responsibility) หมายถึง หน้าที่ที่กำหนดเป็น พันธสัญญาที่คนในองค์กรให้ไว้กับองค์กรนั้นๆ ส่วนความรับผิดชอบ

(Accountability) หมายถึง พันธสัญญาที่ว่า เมื่อทำงานให้องค์กรแล้ว ถ้าเกิดผลดีก็รับชอบ ถ้าเกิดผลเสียหรือผลร้ายก็ต้องรับผิดชอบ

แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมคือ การมีบุคคลที่ทำตัวมีอภิสิทธิ์ หรือ อภิชนเหนือความรับผิดชอบ หรือมีการปิดความผิดหรือความรับผิดชอบให้ผู้อื่น ทำให้องค์กรนั้นๆ ย่ำอยู่กับที่ เช่น เมื่อเกิดผลดีก็ร่วมกันรับชอบ แต่เมื่อเกิดผลร้ายก็ให้ลูกน้องเป็นผู้รับผิดชอบ ปัญหาเหล่านี้ส่งผลให้ ประเทศหรือองค์กรไม่เจริญก้าวหน้า

สรุปได้ว่า ระบบธรรมาภิบาลไม่ใช่เรื่องลึกลับ แต่เป็นวิธีคิดที่เป็นการสร้างระบบ เพื่อให้องค์กรทำงานได้อย่างเต็มที่ ได้รับประโยชน์ในการทำงานเท่ากันทุกคน หากมีระบบนี้จริงจะทำให้ทุกคนขวนขวายในการทำความดีความชอบ ซึ่งจริงๆ แล้วไม่มีใครไม่อยากทำความดี มีใครที่อยากโกงบ้าง แต่ปัจจุบันนี้ ถ้าองค์กรบางองค์กรที่โกงแล้วได้ดี ก็ทำให้ไม่มีใครอยากทำความดี องค์กรแบบนี้ไม่สนใจธรรมาภิบาล ก็จะหาทางโกงกันทั้งองค์กร โกงชายโกงขวา องค์กรก็ไปไม่รอดเพราะทุกคนโกงหมด ธรรมาภิบาลจึงเป็นเครื่องมือการทำงานที่สำคัญ แต่เมื่อมาถึงเมืองไทย จะใช้ได้ผลหรือไม่ขึ้นอยู่กับพวกเรา

๕. ระบบคุณธรรมในครอบครัว เป็นหลักคำสอนที่เป็นเรื่องใกล้ตัวที่สุดและสำคัญมาก เป็นคำสอนที่รุ่นปู่ย่าตายายได้ปฏิบัติมาแล้วเห็นคุณค่า เมื่อเห็นคุณค่าก็อยากให้ลูกหลานได้ปฏิบัติตามหลักความดี ความจริง ความงามนี้ต่อไปจึงนำมาถ่ายทอดให้แก่ลูกหลาน ในสังคมตะวันตกซึ่งเน้นการใช้ชีวิตแบบปัจเจกบุคคลนิยม ใครก็สอนใครไม่ได้ เมื่อเจริญเติบโตจนถึงวัย ๑๘ ปีแล้วมักจะมีแนวคิดที่ว่าพ่อแม่ไม่ต้องมาสอนฉัน ฉันเป็นตัวของตัวเองแล้ว

ซึ่งผิดกับทางสังคมตะวันออกของเราที่ยังมีความเอื้ออาทรกันตราบสิ้น
ลมหายใจ และเรายังเอื้อเพื่อแผ้วแผ่ต่อกันไปตลอดชีวิต และเรายังมีชุด
หลักปฏิบัติที่ถูกต้องปฏิบัติต่อพ่อแม่ ปู่ย่าตายาย หรือพี่กับน้องควรปฏิบัติ
ต่อกัน ซึ่งทางหลักในศาสนาพุทธเรียกว่า “ทศ ๖”

ระบบคุณธรรมในครอบครัวที่วันนี้ ต้องมีโครงสร้างทางความคิดตาม
วัฒนธรรมนั้น อย่างคนไทยถ้าจะเอาตามอย่างฝรั่ง คือ ไม่ยึดทศ ๖ ก็
ส่งผลให้ระบบคุณธรรมทำงานได้ไม่เต็มที่ ขณะนี้ถ้ามีการทำวิจัยครอบครัว
ไทยและลูกหลานไทยเกี่ยวกับเวลาที่ใช้ร่วมกันในครอบครัวจะพบว่า
น่าตกใจมาก เพราะเด็กส่วนใหญ่ใช้เวลาไปกับหน้าจอคอมพิวเตอร์และ
โทรศัพท์มือถือมากกว่า และใช้เวลากับปู่ย่าตายาย พ่อแม่ และครอบครัว
น้อยมาก ที่ประเทศสหรัฐอเมริกาทีมงานวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้เยอะ ซึ่งพบว่า
เมื่อครอบครัวเป็นแบบนี้ การถ่ายทอดความรู้และคุณธรรมในครอบครัว
ก็สะดุดไปหมด

วันก่อน ผมได้เจอกับผู้ใหญ่ท่านหนึ่งในกระทรวงศึกษาธิการ ท่าน
บอกว่าหลานชายวัยรุ่น นานๆ จึงจะได้เจอกันครั้งหนึ่ง แต่เมื่อเจอหน้ากัน
แล้วท่านคว้ามือหลานมาเพราะอยากคุยด้วย หลานกลับสะบัดมือ แล้วพูดว่า
“คุณปู่พูดไม่ค่อยรู้เรื่อง ไม่อยากพูดด้วย” ผู้ใหญ่ท่านนั้นน้อยใจมากเลย
ผมคิดว่าตรงนี้สังคมไทย **หนึ่ง** ต้องรีบมาดูว่าระบบคุณธรรมในครอบครัว
ยังมีไหม ยังมีการถ่ายทอดความรู้และคุณธรรมในครอบครัวกันหรือเปล่า
สอง หรือว่าครอบครัวก็ไม่สอนกันแล้ว เพราะคุยกันไม่ได้ คุยกันไม่รู้เรื่อง
หรือไม่มีเวลาเจอกัน และ**สาม** ครอบครัวสอนในสิ่งที่ชั่วร้าย เช่น พ่อโกงก็
สอนลูกว่า “มึงโกงสิ จะได้รวยเหมือนกู” นี่คือการสอนในสิ่งที่ชั่วร้าย ลองดู
นะครับว่าสังคมไทยเรากำลังเดินไปทางไหน ควรหันกลับมามองปัญหา

ในจุดนี้ด้วย ผมขอฝากปัญหานี้ไว้กับองค์กรภาคีทั้ง ๔๐ ภาคีที่ทำงานทางด้าน
ครอบครัวได้ให้ความสำคัญในเรื่องนี้ด้วย

๖. ระบบความเชื่อ/ค่านิยม/ธรรมเนียมของสังคม เป็นชุดปฏิบัติ
ธรรมเนียมปฏิบัติที่เป็นที่ยอมรับในหมู่บ้าน ชุมชน ตำบล หรือเป็น
วัฒนธรรมของบริษัท หรือองค์กรต่างๆ เมื่ออยู่กันไปนานๆ ก็เกิดการตกผลึก
เป็นระเบียบปฏิบัติ เป็นระบบความเชื่อที่ทำงานเคยชิน ซึ่งไม่มีรูปแบบ
ที่ชัดเจน เช่น บางหมู่บ้านสกปรกเพราะต่างคนต่างอยู่ไม่อาทรร้อนใจ
ซึ่งกันและกัน มีขยะเขาก็ไม่รู้สึกละเลยขยะพวกนั้นเหม็น แต่บางหมู่บ้าน
สะอาดปราศจากขยะ เพราะคนในหมู่บ้านมีความสามัคคีกัน มีแต่คนช่วยกัน
คิดว่าทำอะไรจึงจะไม่มีขยะเรี่ยราด สิ่งนี้ไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน แต่เมื่อ
เปรียบเทียบแล้วก็จะเห็นได้ชัด ทั้งนี้ก็เป็นเพราะการปฏิบัติต่อๆ กันมาจน
เกิดความเคยชิน

๗. บุคคลตัวอย่างในสังคม เป็นเรื่องจำเป็นมากสำหรับเด็กและเยาวชน
หากมีตัวอย่างที่ดีให้ซึมซับก็เป็นประโยชน์แก่เด็กและเยาวชน แต่ถ้าเป็น
ตัวอย่างที่ชั่วร้ายเด็กและเยาวชนก็จะได้ตัวอย่างที่ไม่ดีไป ซึ่งทุกสองปี
เอแบคโพลล์ได้สำรวจไว้ชัดเจน เกี่ยวกับทัศนคติของเยาวชนไทยที่มี
ต่อการคอร์รัปชันของนักการเมือง ผลปรากฏว่า สองปีก่อนเยาวชนไทย
ถึงร้อยละ ๕๑ ยอมรับคอร์รัปชัน ซึ่งผมคิดว่าน่าตกใจมาก ยิ่งปัจจุบัน
(ปี ๒๕๕๕) จากการสำรวจล่าสุดพบว่าเยาวชนไทยถึงร้อยละ ๘๐ ยอมรับ
การคอร์รัปชันของนักการเมืองได้ ซึ่งเป็นที่น่าตกใจอย่างยิ่ง หากคนใน
ประเทศของเราคิดว่าเลวแต่ร้ายไม่เป็นไร เราคงต้องช่วยกันปรับทัศนคตินี้
โดยสิ่งที่ควรต้องปรับอย่างเร่งด่วน คือ ค่านิยม ซึ่งค่านิยม ตามที่พจนานุกรม
ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ว่าไว้คือ สิ่งที่บุคคลหรือสังคมยึดถือ

เป็นเครื่องช่วยตัดสินใจ และกำหนดการกระทำของตนเอง ค่านิยมมีอิทธิพลสูง เพราะถ้าคนในสังคมมีค่านิยมว่าโกงแล้วรวย หรือเลวแล้วรวยได้ อะไรจะเกิดขึ้น ซึ่งการที่ศูนย์คุณธรรมตั้งโจทย์ในการพูดคุยวันนี้ ผมคิดว่าเป็นโจทย์ที่สำคัญและเป็นโจทย์ที่ใหญ่มาก เพราะเห็นได้ตั้งแต่ในระดับบ้าน ชุมชน ประเทศ และในโลกด้วย

เครื่องตัดสินใจ “คุณธรรม”

๑. ศาสนธรรม

- ก. ความสัตย์ความจริง
- ข. ศักดิ์ศรีความเป็นคน
- ค. ความรักความเมตตา

๒. หลักนิติธรรม

๓. หลักจริยธรรม (ทั่วไป/เฉพาะอาชีพ)

๔. ระบบธรรมาภิบาลในองค์กร

๕. ระบบคุณธรรมในครอบครัว

๖. ระบบความเชื่อ/ค่านิยม/ธรรมเนียมของสังคม

๗. บุคคลตัวอย่างในสังคม

กระแสพระราชดำรัส “ค่านิยมในความดี”

ผมจะขออัญเชิญกระแสพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ที่อัญเชิญไปอ่านในพิธีเปิดการประชุมยุวพุทธิกสมาคมแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๓ วันที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๑๖ นับถึงปีนี้ก็ ๓๙ ปีมาแล้ว มีคำหนึ่งที่ผมเองไม่เคยได้ยินมาก่อนคือ “ค่านิยมในความดี” โดยกระแสพระราชดำรัสองค์นี้มี ๒ ส่วน คือ ส่วนที่ ๑ เชิญชวนให้ทุกคนทำดี และส่วนที่ ๒ คือรับสั่งถึงค่านิยมความดี ดังนี้

‘...การทำความดีที่ถึงงานนั้น ไม่ใช่ชื้อของที่พื้นสมัย หรือที่หน้ากระดากอาย หากเป็นของที่ทุกคนทำได้ไม่ยาก และให้ผลตอบแทนอย่างคุ้มค่า เพราะความดีนั้นทรงค่า และทรงผลดีอยู่ตลอดเวลาได้เปลี่ยนแปลง มีแต่ค่านิยมในความดีเท่านั้นที่เปลี่ยนแปลงไป...’

(พระราชดำรัสพระราชทานให้อัญเชิญไปอ่านในพิธีเปิดการประชุมยุวพุทธิกสมาคมแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๓

วันที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๑๖)

ที่ผมพูดเรื่องเอแบคโพลล์จะเห็นได้ว่าค่านิยมในความดีเปลี่ยนแปลงไปเยอะ เช่นคราวหนึ่งตัวผมเองได้ไปทำประชาพิจารณ์ที่เชียงใหม่ ในที่ประชุมมีอาจารย์ มช. (มหาวิทยาลัยเชียงใหม่) คนหนึ่ง ยกมือแล้วพูดในที่ประชุมว่า

“สมัยก่อนตอนที่หนูยังเด็ก พ่อแม่ ปู่ย่าตายายสอนให้ยกมือไหว้ ผู้ใหญ่ ผู้สูงอายุ แล้วให้เรียกท่านว่าลุง ป้า น้า อา แต่ในปัจจุบันเด็กๆ ที่อำเภอแม่สะเรียง ไม่ได้ไหว้ผู้ใหญ่ทุกคนอีกแล้ว แต่จะเลือกไหว้เฉพาะ คนมีอำนาจและคนมีเงิน” แสดงให้เห็นว่ากระแสพระราชดำริสตรงนี้ สำคัญมาก คือ ผลของความดีนั้นไม่เปลี่ยนแปลง แต่ค่านิยมในความดีนั้น เปลี่ยนไป

สุภาษิตสะท้อนความซื่อตรง

นอกจากนั้น ผมยังได้ไปค้นสุภาษิตเรื่องความซื่อตรงและความซื่อสัตย์ ซึ่งความจริงคนไทย ไท ลาว ซึ่งเป็นคนกลุ่มเดียวกัน และมีจำนวนกว่าร้อย ล้านคนยกย่องเรื่องความซื่อตรงและความซื่อสัตย์มาเป็นความดีอันดับหนึ่ง โดยสุภาษิตโบราณจากสถานที่ต่างๆ มีดังนี้ คือ

ก๊ับข้าวอร่อยเพราะเกลือ

(The meal is good, thanks to the salt)

คนดีเพราะซื่อสัตย์

(A man is good due to his honesty)

(ภาษิตไทยใหญ่)

สวนดี ต้องรู้วิธีปลูก

ลูกดี ต้องรู้วิธีสอน

(ภาษิตไทยเหนือ)

ชื่อ กินไม่หมด

คด กินไม่นาน

(ภาษิตเมือวาน)

สมัยก่อนในน้ำมันสามทหารที่ตัวถังน้ำมันจะมีป้ายว่า “**ซื้อกินไม่หมด
คดกินไม่นาน**” ซึ่งเมื่อก่อนค่านี้นี่มีเยอะ แต่ปัจจุบันหายไป ที่หายไปไม่ใช่
เพราะสามทหารหมดไป แต่อาจหายไปเพราะคนไทยไม่เชื่อค่านิยมนี้แล้ว
ก็ได้ ค่านิยมอาจเปลี่ยนแปลงไปเป็น “**ซื้อไม่มีกิน แต่คดมีกินจนเหลือกิน**”
ก็เป็นได้ แต่หากคิดพิจารณาแบบยาวๆ แล้วจะเห็นว่า ซื้อกินไม่หมดหรือ
แต่คดกินไม่นาน นั้นแหละที่เป็นจริง ณ ปัจจุบันนี้สิ่งสำคัญที่สุดคือ เราจะ
สร้างค่านิยมนี้ให้กลับคืนมาได้อย่างไร

“สัจจะ” ในขรവാสธรรม ๔

นอกจากนั้น ในขรവാสธรรม ๔ ซึ่งเป็นธรรมะสำหรับคนทั่วไปที่
ไม่ได้บวชเรียน มีหลักธรรมที่พูดถึงความซื่อสัตย์ด้วย คือ

สัจจะ	หมายถึง ซื่อตรง ซื่อสัตย์ จริงใจ พูดจริง ทำจริง
ทมะ	หมายถึง การฝึกฝน การข่มใจ ควบคุมจิตใจ แก้ไข ข้อบกพร่อง ปรับปรุงให้เจริญด้วยปัญญา
ขันติ	หมายถึง อดทน ทนทาน ไม่หวั่นไหว
จาคะ	หมายถึง สละกิเลส สละความสุขสบาย เพื่อช่วยเหลือ เอื้อเพื่อเอื้อแผ่เพื่อนมนุษย์ด้วยกัน

อาชชวะ(Integrity)

ยิ่งไปกว่านั้น ยังมีอีกคำหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับความซื่อสัตย์คือ “**อาชชวะ**” หรือที่ภาษาอังกฤษใช้ว่า “**Integrity**” อาจารย์ธานินทร์ กรัยวิเชียร แปลว่า ความยึดมั่นในความถูกต้อง เทียงธรรม ผมคิดว่าตรงนี้ต้องสอนลูก สอนหลานเรา ซึ่งระบบการศึกษาประเทศอังกฤษใช้ Integrity นี้เป็น คำสอนหลักในการสอนเด็กและเยาวชน เพราะเขาเชื่อว่า หากมีสิ่งนี้แล้ว ประเทศจะไม่ล่มสลาย โดยเริ่มจาก

ขั้นที่หนึ่ง สอนให้เด็กรู้จักแยกแยะว่าอะไรถูก อะไรผิด

ขั้นที่สอง สอนให้ยึดมั่นในความถูกต้องเที่ยงธรรม เช่น การที่พ่อ สอนลูกว่า “ถ้าลูกยึดมั่นในสิ่งที่ถูก แต่ลูกไม่ได้เลื่อนตำแหน่งไม่ได้เลื่อนชั้น ก็ไม่เป็นไร พ่อภูมิใจในตัวลูก” แต่ในทางกลับกัน ต้องรู้จักปฏิเสธในสิ่งที่ผิด เช่น “ถ้าโกงแล้วรวย พ่อก็ไม่ดีใจ ไม่ภูมิใจในตัวลูก” เราสอนลูกกันอย่างนี้ ได้ไหม โดยเฉพาะถ้าครูบาอาจารย์โกงให้ลูกศิษย์เห็น เมื่อจับได้ต้องลงโทษ สองเท่า เพราะครูบาอาจารย์มีหน้าที่สอนให้ลูกศิษย์เดินไปในทางที่ถูกต้อง เทียงธรรม

ขั้นที่สาม เราควรจะมาคิดว่าทำอย่างไรให้ลูกหลานของเรายึดมั่น ในความถูกต้อง ภูมิใจ พอใจในค่านิยมนี้ด้วย

อาชชวะ (Integrity)

การยึดมั่นในความถูกต้องเที่ยงธรรม

ขั้นที่ ๑ รู้จักแยกแยะว่าอะไรถูกอะไรผิด

ขั้นที่ ๒ ยึดมั่นในสิ่งที่ถูก ปฏิเสธในสิ่งที่ผิด

ขั้นที่ ๓ ภูมิใจ พอใจในค่านิยมของตนเอง

เศรษฐกิจพอเพียง กับหลักคิดเรื่องความซื่อสัตย์

ในหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ซึ่งทาง ก.พ.ร.(สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ) ได้พิมพ์เผยแพร่ และรวบรวม โดยมีเรื่องหนึ่งที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงปฏิบัติให้เห็นเป็นแบบอย่าง และรับสั่งถึงหลายต่อหลายครั้ง คือ เรื่องความมีใจบริสุทธิ์ สุจริต มีรับสั่งอยู่ตอนหนึ่งว่า

‘คนมีความรู้มากแต่ทุจริต สร้างความเสียหายให้แก่สังคมได้
มากกว่าคนมีความรู้น้อยแต่สุจริต’

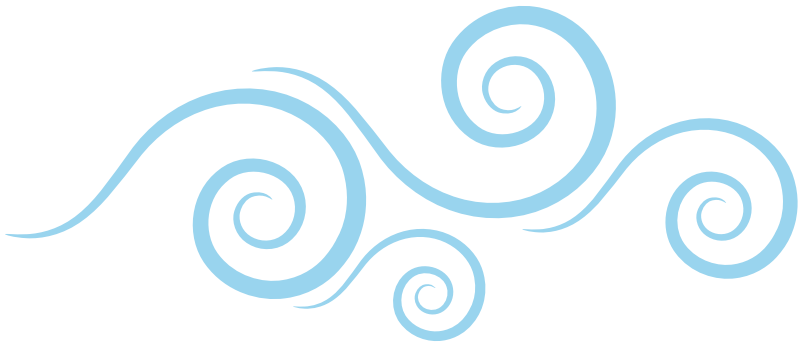
(พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ)

ความซื่อสัตย์สุจริต

เป็นคุณธรรมพื้นฐานที่ต้องฝึกให้เกิดก่อนจะนำเอาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ มีพระบรมราโชวาทเยอะแยะเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต โดยสรุปได้ว่า ซื่อตรง ซื่อสัตย์ อยู่ในชุดคุณธรรมเดียวกัน เป็นคุณธรรมที่ปู้ย่าตายายของเรา ไม่ว่าจะเป็คนไทยน้อยหรือไทยใหญ่ ถือเป็นคุณธรรมระดับสูงสุด เพราะถ้าเสียคุณธรรมนี้คุณธรรมอื่นไม่ต้องพูดถึง

ในครั้งนี ต้องขอขอบคุณศูนย์คุณธรรมและภาคีทั้ง ๔๐ ที่ยกหัวข้อนี มาพูด โดยโจทย์ที่สำคัญของเราในครั้งนี คือ ค่านิยมในความดีในปัจจุบันของประเทศเราเปลี่ยนแปลงไปหรือเปล่า ถ้าเปลี่ยนแปลงไปเราจะทำอย่างไรให้ค่านิยมนี้กลับคืนมา และยึดมั่นในความดีเพื่อให้ประเทศเราพัฒนาและเจริญก้าวหน้าต่อไป

ประวัติ

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์เกษม วัฒนชัย องคมนตรี

เกิดวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๔๘๔
ที่อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร
แม่ชีวิตในวัยเด็กจะค่อนข้างยากจน
แต่คุณพ่อคุณแม่กลับสนับสนุนลูกๆ
ทั้ง ๕ คนให้ได้รับการศึกษามากที่สุด
ด้วยเหตุนี้ท่านจึงตั้งใจเรียนจนจบ
แพทยศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยม
อันดับหนึ่ง) คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และได้รับ
พระราชทานทุนอานันทมหิดลไปศึกษาด้านโรคหัวใจที่มหาวิทยาลัยชิคาโก

เมื่อกลับมาเมืองไทย ได้เข้ารับราชการเป็นอาจารย์สอนวิชาโรคหัวใจ
ให้กับนักศึกษาแพทย์ พยาบาล และทันตแพทย์ที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
และเป็นที่ปรึกษาให้กับโครงการพัฒนาอนามัยและชนบท (พอช.) ออกไป
ช่วยเหลือด้านสุขภาพและอนามัย รวมทั้งพัฒนาความเป็นอยู่แก่ชาวบ้าน

หลังจากนั้นได้ทำงานด้านการศึกษา เป็นอธิการบดีมหาวิทยาลัย
เชียงใหม่ รองปลัดทบวง และปลัดทบวงมหาวิทยาลัย ตามลำดับ จากนั้น
ได้ดำรงตำแหน่งเป็นอธิการบดีมหาวิทยาลัยหัวเฉียวฯ และตัดสินใจเข้าสู่
แวดวงการเมือง เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ แต่ที่สุดก็ตัดสินใจ
ลาออกและตั้งใจที่จะไม่ยุ่งเกี่ยวกับการเมืองอีกต่อไป

ตั้งแต่ปี ๒๕๒๙ ท่านได้ตั้ง “กลุ่มประชาอาสาเพื่อสนับสนุนโครงการหลวง” จัดเป็นหน่วยแพทย์เคลื่อนที่เดินทางไปช่วยเหลือชาวเขาในพื้นที่ของโครงการหลวงแห่งต่างๆ และด้วยการทำงานที่มุ่งเพื่อส่วนรวมมาโดยตลอด ทำให้ท่านได้รับรางวัลเกียรติคุณต่างๆ มากมาย เช่น ศิษย์เก่าดีเด่นจากมหาวิทยาลัยต่างๆ รางวัลบุคคลตัวอย่าง รวมถึงรางวัลมหาวิทยาลัยมหิดล-ปี บราวน์ เพื่อการแพทย์และสาธารณสุขไทย รางวัลผู้ทำคุณประโยชน์ให้แก่กระทรวงศึกษาธิการ ฯลฯ

ปัจจุบันนอกจากท่านจะดำรงตำแหน่งองคมนตรีแล้ว ยังเป็นกรรมการในองค์กรต่างๆ มากมาย เช่น กรรมการและเลขาธิการมูลนิธิอานันทมหิดล กรรมการและเลขาธิการมูลนิธิพระดาบส กรรมการสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ฯลฯ

คณะกรรมการบริหารศูนย์คุณธรรม

---

๑. ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.เทียนฉาย กีระนันทน์	ประธานกรรมการ
๒. ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	กรรมการ
๓. ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม	กรรมการ
๔. เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	กรรมการ
๕. พลโทนิวัติ บุญะกุล	กรรมการ
๖. ศาสตราจารย์ ดร.ชาติชาย ณ เชียงใหม่	กรรมการ
๗. นางสาวนราทิพย์ พุ่มทรัพย์	กรรมการ
๘. นายสิน สีสวน	กรรมการ
๙. ดร.วัชรมงคล เบญจชนะฉัตร	กรรมการ
๑๐. นางพิมพ์พร กองสอน	กรรมการ
๑๑. ผู้อำนวยการศูนย์คุณธรรม	กรรมการและเลขานุการ

คณะทำงานจัดทำรูปแบบหนังสือปาฐกถา “ความซื่อตรงกับค่านิยมสังคมไทย”

ที่ปรึกษา

๑. นายแพทย์พลเดช ปิ่นประทีป	เลขาธิการสถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา ประธานคณะทำงานเครือข่ายสมัชชาคุณธรรม ปี ๒๕๕๕
๒. ดร.ฉวีรัตน์ เกษตรสุนทร	ผู้อำนวยการศูนย์คุณธรรม

คณะทำงานกลุ่มงานสมัชชาคุณธรรม

๑. นายวรวิทย์ แสงเฟื่อง	ผู้จัดการฝ่ายยุทธศาสตร์
๒. นายประมวล บุญมา	หัวหน้ากลุ่มงานสมัชชาคุณธรรม
๓. นายณัฏสร เกษตรสุนทร	นักวิชาการ
๔. นางสาวอสม่า ปัทมะสังข์	เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป

ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)

เลขที่ 69 ชั้น 16-17 อาคารวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล (CMMU)

ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงสามเสนใน

เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400

โทรศัพท์ : 0 2644 9900 โทรสาร : 0 2644 4901-2

เว็บไซต์ : www.moralcenter.or.th

dl.moralcenter.or.th